

India Magică

Marian Barbu

Este de mirare pentru contemporanii noștri, și mai ales dacă sunt români, că tind la o specializare savantă într-un domeniu științific sau altul (vezi premiile Nobel) să mai aibă și preocupări... literare, când munca de cercetare le impune un program riguros de lucru, când timpul trebuie drămuț în permanență.

Și, totuși, vrea să ne contrazică Florentin Smarandache (n. 10 dec. 1954), matematician impus în întreaga lume, prin funcțiile care-i poartă numele, prin interferențele practice ale matematicii în alte domenii - fizică, biologie, filozofie, astrofizică. În literatură, Smarandache insistă să convingă, mai cu osebire pe români, de persistența unui nou curent, paradoxismul, după denumirea din matematică a paradoxurilor.

Oricum, popularitatea românului american pentru evantaiul de preocupări a atins nivelul planetar. Lângă nelipsitul internet, se află zecile de popasuri turistice, ca răspuns la invitațiile oferite pentru conferințiere sau de participare la colocvii ori congrese

care-i sunt dedicate exclusiv. Până la sfârșitul lui 2005, într-o convorbire telefonică New Mexico-România îmi spunea că s-au scris despre activitatea sa științifică nu mai puțin de 34 lucrări. Că el însuși a înregistrat 85 de titluri în volume tipărite. Nu știi dacă a inclus aici și pe cele... literare, care sunt destul de numeroase. Căci Florentin Smarandache este ca un Midias modern care, când are timp! - transformă totul în literatură. Numai că dacă anticul personaj legendar obținea mereu aur, românul nostru din Bălcești de Vâlcea mai înregistrează și pietre semiprețioase, adesea nisip. Auzi, nisip literar! Sau efemeride. Capodopere rămân cărțile de teatru, notele de călătorie, ori de unde ar fi, jurnalul - America, paradisul diavolului și proza Nonroman, mai rar, unele poeme și poezii.

Evidențiam Notele de călătorie - paradoxal, consemnate numai în limba română (ca de altfel toată literatura lui, model fiindu-i Mircea Eliade), deoarece toate scrierile științifice sunt gândite / concepute numai în engleză și franceză. Desigur că acestea, în circuitul lor valoric, cunosc transpozițiile lexicale ale limbii de baștină - portugheză, rusă, chineză, spaniolă, arabă etc.

În 2005, globe-trotter-al Smarandache a venit din India magică, aducând cu sine, la o editura din Rm.

Vâlcea - fieful lui matricial - o fascinantă carte; de fapt, un jurnal care este o rezultată a sejurului său de trei săptămâni în misterioasa țară, cât aproape un continent. Invitat tot așa, pentru câteva conferințe de specialitate și de participare la dezbateri televizate în cadrul unor universități indiene.

Cu soția sa, basarabeanca Lilia, pe calea aerului, și lângă nelipsitul celular, Smarandache, alături de colegii indieni, a cunoscut pe viu cum arată India la ea acasă. Știam destule despre mirajul spațiului și al populației din zonă (la ora actuală, de 1,1 miliarde locuitori - creșterea populației fiind de aproape un milion pe lună), din jurnalele lui Mircea Eliade, Tudor Vianu, Sergiu Al. George, Vasile Andru, Gheorghe Anca, acad. G. Ivănescu. Acum, pronunț, doar în trecere, numele Anitei Boshe, autoarea bine-cunoscutei cărți despre Eminescu.

Deja Florentin Smarandache a intrat cu *India magică* în biblioteca de referință.

Un singur determinant sau calificativ i se poate atribui cărții amintite - microenciclopedie. Autorul știe precis cui i se adresează și, cunoscând distanța uriașă în posibilitățile de informare ale românilor, cel aflat la fața locului transmite neconținut, survolând toate compartimentele vieții, văzută prin prisma unui singur actant -

autorul însuși. Având mai mereu lângă sine un localnic, de regulă un intelectual titrat, cuplul Smarandache vizitează temple, palate, muzee, locații de cultură și administrație, cumpără pliante, hărți, dar de fiecare dată notele lui sunt transcrieri despre religie, cuvinte (eu echivalentul în limbile engleză și română), obiceiuri, viață de familie, imagini despre străzi, magazine, piețe, autorități etc. Sunt redade impresii la cald, ca într-un film documentar, în care lipsește programat interpretarea, echivalarea și concluzia. Notele sunt de fapt esențe de impresii dincolo de Dinicu Golescu sau Nicolae Filimon - despre Europa occidentală, în ciuda conținutului lor halucinant, formulările sunt parcă greșite, lucrate ca la giuvaergiu, deși îmi vine să cred că textele actuale așa au ieșit din gândul meșterului faur. Excerptez, la întâmplare, câteva formulări din varii domenii: „Multe orașe indiene n-au semne de circulație în engleză, doar în limbile locale. / Greu te descurci ca șofer”. „Kolkata, centrul cultural, economic, industrial, depășind uneori Delhi, a dat lumii cinci laureați ai Premiului Nobel / - Ronald Ross, 1902, în medicină, pentru inventarea vaccinului contra malariei;/ Rabindranath Tagore, 1913, pentru literatură; / C.V. Raman, în fizică, privind difuziunea luminii în medii transparente; / Maica Tereza, 1979, pentru pace, fiindcă a

propagat, ca misionară, creștinismul în India / și Amartya Sen, 1998, în economie"; /,,Ne descălțăm la fiecare templu. / Tot căscând gura la imagini, am auzit vorbindu-se lângă noi... românește. /Era o familie de emigranți români din Cincinnatti (Ohio)", / „În Delhi, ne-am dus singuri, pe jos, la Bazarul Chota să târguim. Piața îmi amintea de Medina din Maroc. / Comerțul în floare./ Lilia se tocmea cu vânzătorii mai dihai ca localnicii, / Observase și Kavita râzând". „Bouri giganți pe străzi, ca o cămilă,/ n-am mai zărit bovine atât de mari, puternice. Folosiți în tracțiune" ; „Funcționează 99 de canale T.V., în limbile indiene principale, plus engleza "/„Bahai este o religie noua care predică principiul fraternității universale, egalității sociale./ S-a dezvoltat în Iran din babism care a fost fondat de Bab (Mirza Ali Mohamed) în 1844 și interzice cerșitul, alcoolul, vânzarea-cumpărarea sclavilor, poligamia./ Templul arată ca o floare de lotus în apă";/„Cele patru cărți sacre, constând din imnuri, cântări, formulări sfinte, se numesc veda, iar vedice era limba veche folosită în cărți sacre Veda, o forma timpurie a sanscritei. / Brahma este creatorul universului și „șeful trinității". Vishnu este conservatorul și a cunoscut multe reîncarnări, printre care Krishna. Shiva este zeul distrugerii și al reproducerii./ În religia hindusă, nu există

un sfârșit, ci numai cicluri. / Un sfârșit este urmat de un nou început. / Expoziție vedică la Sri Radna Parthasarathi Madir. / Statuia lui Vishnu și a soției sale, stând pe un șarpe uriaș. / Facem poz(n)e. Ni se dă voie. / Cultura indiană are o vechime de peste 5000 de ani".

Nu-mi dau seama dacă alternanța este voită sau aleatorie a notelor care joacă pe un portativ al cunoașterii, nu numai dintr-un domeniu sau altul, ci și dintr-un spațiu social sau cultural, ori cu precădere religios. Istoria devenirii Indiei ca independentă, abia după cel de -al doilea război (la 15 august 1947), cu multe asasinate la activ, până la conducători de țară și prim-miniștri, apare ca una plină de dramatism. Și astăzi ecurile prezenței colonialiștilor nu s-au stins. În ciuda barbariei unora dintre aceștia (destul de mulți - englezi, francezi, olandezi, portughezi, spanioli, germani), țara a beneficiat de anumite progrese în civilizație, în orientarea socială, diplomatică și politică. Numai că frapantele contraste dintre viața larvară a milioaneilor de săraci și a celor care s-au ridicat pe verticala infuziilor europene rămân și astăzi de neînlocuit.

De asemenea, cele 2000 de dialecte, folosite în cele 25 de state și șapte teritorii autonome, fac imposibilă unificarea lingvistică, fie și într-o normă standard în

procesul comunicării. Deși limba oficială este declarată hindi (ca religie, hinduismul cuprinde 83% din populație), engleza face posibilă înțelegerea între oameni, instituțiile statului, de rang înalt, în școli și universități. Alte limbi vorbite: urdu, telugu, bengali, tamil, punjabi, malayam ș.a.

Construcțiile monumentale, în special cele de închinăciune, sunt presărate peste tot, cu precădere în marile orașe, reprezentând parca imaginea copleșitoare a religiilor. Fantezia arhitecților a fost fantasmagorică. Smarandache notează: „Lakshmi este zeița hindusă cu opt mâini, calare pe tigru, fiecare mână simbolizând lupta , pacea" etc.

Ajungând în Punjab, un stat de câmpie, din nordul Indiei, a constatat ca religia din zonă se numește sikhism („sikh" înseamnă învățăcel, după denumirea fondatorului ei - Shri Gum Nanak Dev Ji (1469-1538). Că primul templu Sikh a fost ridicat la Katarpur. Numaidecât, documentaristul, cititor de atâtea izvoare, scrie: „Există cca 200 astfel de temple și 22,5 milioane pe glob de evlavioși - în majoritate, în India și America de Nord". Ca o ghilotină, ca o fugă de la locul faptei, Florentin Smarandache expediază o constatare rece - „Sikhismul este monoteist".

Este imposibil - dacă nu inutil- de a ierarhiza o descriere sau alta, dar Smarandache, impresionat de

monumentalitatea Taj Mahalului, se pronunță apăsător, parcă fără să mai stea pe gânduri: „Cea mai frumoasă construcție din lume se află pe malul drept al fluviului Yamuna. Este ridicat din marmură albă în cinstea împărătesei Indiei, Arjumand Bano Begum, numită și Mumtaj, de soțul ei, împăratul Shab Jaban. După nașterea celui de-al 14 -lea copil, Gauhar Ara Begum, ea s-a îmbolnăvit grav și a cerut soțului să construiască un monument incomparabil pe mormântul ei. / 22 de ani a durat construcția și vreo 20.000 de muncitori au lucrat (1631-1653)". De reținut: mahal înseamnă palat, iar taj este prescurtarea numelui împărătesei Mumtaj, cuvânt de origine persană (apud Florentin Smarandache).

Încântat și pe bună dreptate de filozofia lui Mahatma Gandhi (1869-1948; Mahatma se traduce prin „marele suflet”), Smarandache transcrie 12 formule apoftegmatice ale părintelui națiunii indiene. Transcriu doar trei dintre acestea: 1) „cred în unicitatea absolută a lui Dumnezeu și, deci, a umanității”; 2) „planeta-mamă are suficient pentru nevoile tuturor, dar nu pentru lăcomiile lor” 3) „viața mea este dedicată Indiei prin religia non-violenței”.

Dar, Doamne, câte asemenea beneficii cărturărești ne-a oferit Florentin Smarandache, că ar trebui să le

transcriu pe majoritatea dintre ele. Cert este că fișa de călătorie a strălucitului matematician român îmbogățește arsenalul informațional direcționat spre contemporanii din țară. Că, în fondul lui, Smarandache rămâne tot român, cu toate oficiile și belșugul de comunicare oferite de limba engleză. Că noi îi datorăm enorm pentru acest incitant și admirabil jurnal... indian.